

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

w sprawie **P. K.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 14 listopada 2024 r.

kwestii wyłączenia sędziego **Stanisława Stankiewicza**

od udziału w sprawie II KK 291/24,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności

p o s t a n o w i ł:

wyłączyć sędziego Stanisława Stankiewicza od udziału w sprawie Sądu Najwyższego o sygn. akt II KK 291/24.

UZASADNIENIE

Pismem z 12 sierpnia 2024 r. wnioskodawca P. K. wniósł o wyłączenie sędziego Stanisława Stankiewicza od udziału w rozpoznawaniu złożonej przez jego pełnomocnika kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie. W uzasadnieniu powołał się na fakt powołania Stanisława Stankiewicza na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na mocy postanowienia Prezydenta RP z dnia 19 czerwca 2024 r. w wyniku rekomendacji uzyskanej od upolitycznionej KRS ukonstytuowanej po nowelizacji z dnia 8 grudnia 2017 r. oraz treść zarzutu kasacji, w którym poddano rozprawie bezstronność sędziego zasiadającego w składzie orzekającym Sądu odwoławczego – X.Y., powołanego w tożsamej procedurze, co dotyczy ponadto także uczestnika niniejszego postępowania – Prezesa Sądu Rejonowego w

Pruszkowie X.Y.1 powołanego na stanowisko sędziowskie w takiej samej procedurze.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Powody uwzględnienia wniosku w tej sprawie są oczywiste. Występuje bowiem zbieżność zarzutu wadliwości powołania sędziego mającego rozpoznać kasację w sprawie II KK 291/24 oraz wynikającego z tych samych okoliczności zarzutu wadliwości dotyczącej sędziego objętego zarzutem zawartym w kasacji. Konieczność wyłączenia od orzekania SSN Stanisława Stankiewicza w niniejszym postępowaniu nie ulega zatem wątpliwości i stanowi konsekwencję należytego pojmowania istoty gwarancji bezstronnego orzekania przez sąd i zakazu *nemo iudex in causa sua* (por. postanowienie SN z 28 września 2022 r., IV KK 333/22, postanowienie SN z 8 sierpnia 2023 r., III KK 22/23). W interesie całego systemu prawnego, a bezpośrednio w interesie wymiaru sprawiedliwości leży, by nie powstało w odbiorze zewnętrznym, tj. w odczuciu społecznym przekonanie o braku warunków do rozpoznania sprawy przez sąd w sposób obiektywny (por. też postanowienie SN z 25 listopada 2010 r., V KO 96/10). Potrzeba jej ochrony została już należycie utrwalona w orzeczeniach Sądu Najwyższego, zapadających w sprawach opartych na zarzutach zbliżonych do podniesionych w niniejszej sprawie, co czyni zbędnym czynienie szerszych rozważań w tym zakresie (zob. postanowienie SN z 6 września 2022 r., sygn. akt II KK 44/21, postanowienie SN z 16 września 2022 r., sygn. akt III KK 339/22).

Dodać trzeba, że zagadnienie, które wystąpiło na gruncie niniejszej sprawy, związane z procedurą powołań sędziowskich, było przedmiotem obszernej analizy w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20 (OSNKW 2020/2/7) oraz w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22), a w zakresie statusu Krajowej Rady Sądownictwa także w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22. Zachowują one swoją aktualność także na gruncie niniejszej sprawy.

Okoliczności wskazane w w/w uchwale trzech Izb Sądu Najwyższego znajdują w pełni zastosowanie do SSN Stanisława Stankiewicza. Jest to tym bardziej uzasadnione, że sędzia przystąpił do udziału w procedurze powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego nie tylko już po wydaniu wskazanej uchwały trzech Izb Sądu Najwyższego ze stycznia 2020 r., a więc w pełni świadomy jej treści, ale co szczególnie uderzające po wydaniu przez sądy polskie i sądy międzynarodowe licznych orzeczeń, w których wskazano na strukturalną i ustrojową wadliwość procedury powołania sędziów z udziałem KRS ukształtowanej na podstawie ustawy z 8 grudnia 2017 r. – w świetle której niezależność i bezstronność sędziego nie jest zagwarantowana stronom w sposób wymagany przez art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 EKPC. Wskazany sędzia miał zatem pełną wiedzę na długo przed rozpoczęciem konkursu na stanowisko sędziego w Sądzie Najwyższym, że udział w nim oznacza akceptację dla stwierdzonej strukturalnej dysfunkcjonalności procesu wyboru, a zatem także wpłynie na ocenę tego, w jakim stopniu jest w stanie wypełnić standard sędziego niezależnego i bezstronnego. Realizacja tych wartości jest zaś nie tyle przywilejem, co przede wszystkim obowiązkiem sądu i nakazem postępowania dla każdego sędziego. Bez bezstronności, niezależności i niezawisłości nie ma ani sądu ani sędziego w rozumieniu Konstytucji, a przede wszystkim nie będzie właściwej realizacji podstawowego prawa jednostki do sądu, o którym mowa w art. 45 ust. 1 Konstytucji (zob. opracowania zawarte w *Bezstronność sędziego w sprawach karnych w świetle zarzutu wadliwości jego powołania*, Warszawa 2022).

W świetle powyższego stwierdzić zatem należy zasadność wniosku o wyłączenie, albowiem zachodzą podstawy do wyłączenia sędziego Stanisława Stankiewicza od udziału w sprawie prowadzonej w Sądzie Najwyższym pod sygnaturą II KK 291/24, skoro jak wskazano wyżej sąd orzekający, w którego składzie by uczestniczył, nie spełniałby w tej sytuacji kryteriów określonych w art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, zaś postępowanie prowadzone przez taki sąd byłoby obciążone wadą traktowaną na gruncie wykładni przyjętej w uchwale trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. jako bezzwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie. Na marginesie nasuwa się uwaga, że podjęta w następstwie niniejszego orzeczenia procedura przydziału sprawy do referatu innego sędziego powinna pomijać sędziów, których status jest tożsamy ze statusem sędziego Stanisława Stankiewicza.

[[J.J.]

[a.ł]